

Türkiye’de ve Dünyada Kadın Sağlığı Hemşireliği

Women’s Health Nursing in Turkey and in The World

Şerivan KARAKUT¹, Feray KABALCIOĞLU BUCAK²

ÖZET

Hemşirelik bir toplum hizmeti olarak eski tarihlerden itibaren var olan, insanların rahatlığını sağlamak, sağlıklı kılmak, hastaya bakmak ve hastanın güvende olduğu duygusunu sağlamak isteği ile ortaya çıkmış bir meslektir.

Bugün bilgedeki artış ile teknolojinin sağlık bakımı üzerine etkisi nedeniyle, birçok hemşire alanı gittikçe genişleyen, uzmanlaşmış ya da ileri düzey uygulayıcı rollerde çalışmayı talep etmektedir.

Kadın sağlığı hemşireliği, kadınların tüm yaşam dönemi boyunca, kadın merkezli bütüncül bir yaklaşımla, hastalıkların önlenmesi, sağlığın korunması ile geliştirilmesinde eğitim, danışmanlık, kanıt temelli çalışma, araştırma ve bilimsel bilgi üretimi, bakımın maliyetini azaltma ve toplum memnuniyetini yükseltme rollerini üstlenmektedir.

Amerika, İngiltere ve Tayland gibi kadın sağlığı hemşireliğinin geliştiği, temel sağlık hizmetlerinin sunumunda kadın merkezli bütüncül bir yaklaşım sağlayan, yüksek lisans veya doktora düzeyinde uzmanlık bilgisi gerektiren, dinamik ve son derece özerk rolleri olan, ileri hemşirelik uygulamalarının özel bir alanıdır.

Gelişmekte olan ülkelere bakıldığında kadın sağlığı hemşireliğinin gelişmediği ve bu ülkelerde toplum temelli hemşireliği veya ebelik adı altında yürütüldüğü görülmektedir.

Ülkemizde 2011’de kadın sağlığı hemşireliği rol ve sorumlulukları açıklanmış fakat özel alanlara yer verilmemiştir. Bu kapsamda ürojinekoloji, infertilite, perinatoloji, jinekoloji ve jinekolojik onkoloji, cinsel sağlık, menopoz gibi özel alanların geliştirilmesi, uzman hemşirelerin rol ve sorumluluklarının yeniden düzenlenmesi ve bunların yasal düzenleme kapsamında desteklenmesi gerekmektedir.

Anahtar kelime: Kadın sağlığı hemşireliği, dünyada kadın sağlığı hemşireliği, yasal düzenleme, rol ve sorumluluk

SUMMARY

Nursing, as a community service, is a profession that has existed since ancient times, with the desire to make people healthy, to ensure the comfort of people, to take care of the patient and to provide the patient with a sense of safety.

Due to the impact of technology on healthcare, and with the increase in knowledge, many nurses today are seeking to work in an expanding, specialized or advanced practitioner role.

Women's health nursing undertakes the roles of education, counseling, evidence-based work, research and scientific knowledge production, reducing the cost of care and increasing community satisfaction, with a woman-centered holistic approach at each life stage of women, in order to prevent diseases, and to protect and improve health.

In developed countries in the field of Women's Health Nursing, such as the USA, England and Thailand, women's health nursing is a very special field of advanced nursing practices, which provides a woman-centered holistic approach, in the delivery of primary healthcare services, requiring master or PhD level expertise, and has dynamic&highly autonomous roles.

Considering the developing countries, it is seen that women's health nursing is not really developed and it is carried out under the name of community-based nursing or "midwifery" in these countries.

In 2011, women's health nursing roles and responsibilities were announced in our country, but its special fields were not included. In this context, it is necessary to develop special fields such as urogynecology, infertility, perinatology, gynecology and gynecological oncology, sexual health, menopause, as well as reorganize the roles and responsibilities of specialist nurses and all these should be supported within the scope of legal regulation.

Keywords: Women's health nursing, women's health nursing in the World, legal regulation, role and responsibility

¹ Uzman Hemşire, Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, DİYARBAKIR, srnkrkt@hotmail.com

² Öğr. Gör., Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ŞANLIURFA, ORCID ID: 0000-0002-2453-8310, feraykabalcioglu@hotmail.com

GİRİŞ

Hemşirelik, insanların sağlıklı olmasını ve rahatlığını sağlamak, hasta bakımını yerine getirmek ve hasta olan bireylere güven duygusunu hissettirme amacı ile ortaya çıkmış, eski dönemlerden beri hizmet veren bir sağlık profesyoneli. Düünden bugüne kültürel, sosyal ve teknolojik değişimlerle yenilenmeyi başarmış hemşirelik mesleği, hasta veya sağlıklı her yaş grubundan birey, aile ve topluma bakım vermeyi amaçlayan, diğer sağlık meslek grupları ile işbirliği içinde çalışma becerisine sahip, temelini bilim ve sanattan alan bir sağlık disiplindir (1).

WHO bildirisine göre bugün bilgi ve teknolojiye artışı sağlık bakımını etkilemiş, birçok hemşire alanı gittikçe genişleyen, uzmanlaşan veya ileri düzeyde hemşirelik rollerinde çalışmayı gerektirmiştir (2). Hemşirelik hizmeti artık sadece yönetici hemşirelik, klinik hemşireliği, eğitici hemşirelik gibi genel gruplandırmalarla ifade edilemeyecek kadar özelleşmiştir (3).

WHO bildirisine göre profesyonel hemşirelerin üniversite düzeyinde aldığı eğitimlerinin küresel düzeydeki çalışmalarını yapabilmek için, öncelikle, öğrenme önceliklerini, toplumun kültürel yapısı, tecrübe ve ilerleme seçenekleri gibi tüm farklılıkları dikkate alarak ülkelere stratejilerin belirlenmesi gerekmektedir. (4). Ülkelerde hemşirelik lisans programına kabul edilmeden önce 12 yıllık genel eğitim şartı kabul edilmiştir. (5).

Türkiye’de Hemşirelikte Uzmanlaşma alanında; 2007’de yenilenen “Hemşirelik Kanunu” ile birlikte hemşirelik mesleğinde uzmanlaşma yasal olarak tanımlanmıştır. Resmi gazetede 2010 yılında yayımlanan Hemşirelik Yönetmeliği ile uzman hemşireliğin tanımı; «Uzman hemşire: Mesleğiyle ilgili lisansüstü eğitim alarak uzmanlaşan ve diploması Bakanlıkça tescil edilen hemşire» şeklinde tanımı yapılmıştır. Yönetmelikte Uzman Hemşire aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

“Uzman hemşire MADDE 7 – (1) Lisans mezunu hemşirelerden; yurtiçinde hemşirelik anabilim dallarında ve bunların altında açılan lisansüstü eğitim programlarından mezun olan ve diplomaları Bakanlıkça tescil edilen hemşireler ile yurtdışında bu programlardan mezun olup, diplomalarının denklikleri onaylanan ve diplomaları Bakanlıkça tescil edilen hemşireler alanlarında uzman hemşire olarak çalışırlar (2). Uzman hemşireler, temel hemşirelik rollerinin yanı sıra uzmanlığını yaptığı alana yönelik klinik bilgi, beceri, sağlık araştırmaları, danışmanlık hizmetleri, sağlık eğitim hizmetlerinin programlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde sorumluluk alır, uygular ve değerlendirir (Hemşirelik Yönetmeliği 2011).

Ülkedeki tüm lisansüstü eğitim düzeyleri Türk Yükseköğretim Kurulu (Yüksek Öğretim Kurumu – YÖK) tarafından kontrol edilmektedir. Bu Konsey, yeni bir Yüksek Lisans (Yüksek Lisans ve Doktora) programına başvuran tüm üniversitelerin standartlarını belirler ve yeni kurumların standartlarını karşılamasını gerektirir. 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Lisans Programı, 1972 yılında hemşirelik doktora programı başlamıştır.

Hemşirelik doktora eğitimi hemşirelikte tek bir program olarak başladı ve Türkiye’de hemşirelikte lisansüstü eğitim için kapsanan alanlar Hemşirelik, Hemşirelik Esasları, Cerrahi Hemşirelik, Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği, Pediatrik Hemşirelik, Psikiyatri Hemşireliği, İç Hastalıkları Hemşireliği, Hemşirelik Yönetimi ve Halk Sağlığı Hemşireliğidir (7).

Dünyada Kadın Sağlığı Hemşireliği

İran

İran’da lisansüstü program 4 ila 6 dönem devam etmektedir. 4 uzmanlık alanı olan iç cerrahi hemşireliği, psikiyatri hemşireliği, pediatrik hemşirelik ve toplum temelli hemşireliği kapsamaktadır. Lisansüstü program pratik becerilerinden ziyade teorik bilgilere odaklanır ve temel, klinik ve uygulamalı dersleri içerir. Ayrıca son yıllarda sağlık hizmetlerindeki değişiklikler yoğun bakım hemşireliği, pediatrik yoğun bakım hemşireliği, askeri hemşirelik, rehabilitasyon hemşireliği, acil hemşireliği ve yaşlı bakım hemşireliği gibi yeni disiplinlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. İran’da kadın sağlığı hemşireliği yoktur. Kadın sağlığı alanında yapılan uygulamalar toplum temelli hemşirelik ve ebelik branşı adı altında yapılmaktadır (8).

Japonya

Çalışma alanları arasında hemşirelik eğitimi, yönetimi, ileri klinik hemşirelik, kadın ve çocuk bakımı hemşireliği, ebelik, yaşlı bakımı, psikiyatri-atirik hemşirelik, toplum temelli hemşirelik, evde bakım hemşireliği ve uluslararası hemşirelik bulunmaktadır (8).

Japonya Hemşireler Derneği’ne misyon ve vizyonuna bakıldığında kadın sağlığı hemşireliği ve ebelik kadın sağlığı alanında ortak alanlarını kapsamaktadır. Kadın sağlığının odak noktası, bir kadının- hem bedeni hem de zihni- yaşamı boyunca ve sosyal çevresi içinde kişisel sağlık bakımındır ve kadınların benzersiz deneyimlerine ilişkin belirli bir farkındalık ve isteklerine saygı gibi faktörleri içermektedir. Ebelikte odak noktası, kadın ve ailesinin iş birliği ile özellikle hamilelik, doğum ve çocuk bakımı sırasında maksimum potansiyelini güvenli ve güvenli bir ortamda gerçekleştirmesini sağlamak için kadınlara destek sağlamaktır. Kadın Sağlığı Hemşireliği / Ebelikte pratik çalışma ve araştırmanın vurgusu kadın merkezli bakıma yöneliktir (9).

ABD ve İngiltere

ABD’de doğum ve kadın sağlığı hemşireliği alanında uzmanlaşmak için; lisansüstü sertifika ve diploma alınması gerekmektedir. Sertifika programını tamamlayan sertifikalı hemşire (Registered Nurse-RN) denmektedir. Lisans programından sonra 2 yıl süren hemşirelikte yüksek lisans programının tamamlanması ile beraber kadın sağlığı alanında uzman hemşire unvanı verilmektedir. Sertifika ve

yüksek lisans programlarının eğitim içeriği birbirine benzer görünse de görev, yetki ve sorumlulukları farklılık göstermektedir.

Kadın sağlığı hemşireliği alanında sertifika almış hemşirelerin rolleri uzman hemşireliğin rollerine oranla daha sınırlıdır. Sertifika almış hemşireler ana-çocuk sağlığı (gebelik, doğum, lohusa ve yeni doğan bakımı) ile üreme sağlığı (CYBH ve AP Danışmanlığı) gibi kısıtlı konularda bakım hizmeti verirken, uzmanlaşmış hemşireler ise tüm bunlara ek olarak kronik ve mental sağlık sorunlarında bakım, kolposkopi, inseminasyon uygulanması gibi bazı tanı testlerinin uygulanması gibi daha çok hemşirelik alanında uzmanlık gerektiren bakım hizmetlerini sunmaktadır. Sertifika ve yüksek lisans mezunu kadın sağlığı hemşirelik programlarının amacı; kadın sağlığını korumak, gelişimini sağlamak ve bu alanda hizmet veren hemşirelerin bilgi ve becerilerini artırmak ve kadın sağlığı ile ilgili temel konularda hemşirelerin teorik bilgi ve pratiğini gelişimini sağlamaktır (10,11,12).

ABD’de Hemşirelikte Bilim Doktoru (DSN) ve Hemşirelik Pratiği Doktoru (DNP) iki doktora derecesi bulunmaktadır. Uygulama odaklı doktora programları (DSN veya DNP) küçük bir yüzdeyi oluşturur; programların çoğunluğu araştırma odaklı iken, örneğin Doktora Odaklı doktora hemşirelik programları, uzman ve ileri düzey klinik hemşireleri teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Uygulama odaklı programlara ilişkin araştırmalar kanıta dayalı ve yenilikçidir. Ayrıca klinik ortamlarda güvenilir araştırma bulgularının uygulanması önerilmektedir. Araştırma odaklı programlar hemşire akademisyenleri ve bilim adamları yetiştirmek için tasarlanmıştır. Bu programlar bilimsel yeniden arama metodolojisi ve içeriği üzerinde vurgular. Buna ek olarak, bu programlar orijinal araştırma projeleri gerektirir. Bu iki tür doktora programı, mezunları için farklı yetkinlikler geliştirmek için farklı hedeflerle tasarlanmıştır (13). Örneğin, doğum ve kadın sağlığı hemşireliği alanında DNP derecesi olan ileri kadın sağlığı hemşiresi kurullar tarafından onaylanan, iş birliği ile çalıştığı hekimle anlaşma ile görev, yetki ve sorumluluk sınırları genişletilmektedir. Bu alandaki hemşireler doktora eğitimi doğrultusunda liderlik, savunuculuk, araştırma ve yönetim alanlarında daha fazla rol üstlenmektedir (10).

ABD’de Ulusal Kadın Sağlığı Hemşireliği Derneği (NPWH), kadın sağlığı hemşirelerinin özel alanlarda uzmanlaşmasını desteklemekte ve kontrasepsiyon, kanser tanılama ve önleme, menopoz, kolposkopi ve servikal hastalıkların yönetimi, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, gebelik, kadın sağlığı, cinsellik, kadın sağlığında primer bakım, kadınlarda idrar sorunlarının yönetimi gibi konularda eğitim programları düzenlemekte veya katkıda bulunmaktadır (10,11).

Tayland

Hemşirelik lisansüstü programlar kadın hastalıkları ve doğum, pediatri, yetişkin sağlığı, geriatrik, psikiyatrik ve ruh sağlığı hemşireliği ve halk sağlığı hemşireliğini içerir.

Tayland’da hemşirelik eğitiminin lisansüstü programları yüksek lisans ve doktora düzeylerinden oluşmaktadır. Tayland Hemşireler Birliği’ne göre, tüm yüksek lisans programları iki yıl çalışma gerektirir(13).Güney Kore ve Tayland, kadın sağlığı alanında ustalar düzeyinde özel programlar sunmaktadır. Bu çalışma programları kapsamında öğrenciler, kadın sağlık hizmetlerinin tüm yönleri hakkında derinlemesine hazırlanmaktadır. Üreme sağlığına, sağlığın geliştirilmesine ve hastalığın önlenmesine güçlü bir vurgu yapılmaktadır. Tayland’daki sağlık sistemi, kadın ve çocuklarla ilgili mevcut sağlık sorunlarına ilişkin endişelerin bir sonucu olarak, kadınların yaşam kalitesini ve haklarını artırma konusunda olumlu bir tutum sergilemiştir. Kadınların sağlık sorunlarına ve kadına yönelik şiddete vurgu yapılmaktadır. Tayland Sağlık Yasası Taslağı’nda ‘kadın sağlığı, doğumdan ölüme kadar bir kadının tüm yaşam döngüsünün bütünsel sağlığını etkileyen üreme sistemleri nedeniyle spesifik ve karmaşık olduğu, bu nedenle, kadın sağlığı teşvik edilmesi gerektiği, korunmalı ve riskli sağlık davranışlarından korunmaya yönelik önlemler alınmalı’ maddesiyle kadın sağlığının önemi vurgulanmıştır (14).

Çin

Hemşirelik kursları temel hemşirelik, cerrahi ve tıbbi hemşirelik, kadın hastalıkları ve doğum hemşireliği, pediatrik hemşirelik, psikiyatri hemşirelik, geriatrik hemşireliğini içerir. Mezunların, genel hastanelerde, iyileşen hastanelerde veya toplum hastanelerinde hastalara doğrudan bakım sağlamak için kayıtlı hemşire lisans muayenesine almaları gerekmektedir (13).

İspanya

Son zamanlarda, aile ve toplum sağlığı hemşireliği, geriatrik hemşirelik, iş sağlığı hemşireliği, tıbbi cerrahi hemşirelik ve pediatrik hemşirelik alanı bulunmaktadır. Kadın sağlığı aile ve toplum temelli hemşireliği adı altında yürütülmektedir (15).

Güney Afrika

Mezuniyet süresi açısından, Güney Afrika’da, bir öğrencinin doktora derecesi için kaydedilebileceği minimum süre 2 yıldır ancak çoğu öğrencinin programı tamamlamak için 4 veya daha fazla yıla ihtiyacı vardır. Birçok durumda, bu standart göz ardı edilir, çünkü birçok öğrenci için sınırlı bir fakülte uzmanlığı fakültelerin çok az mevcut olması nedeniyle herhangi bir uzmanlık alanı mevcut değildir (16).

Kore

Son yıllarda dünya çapında hızla artan hemşirelik doktora programları, Kore için bu tür bir eğitimin kalitesi konusunda endişeye neden olmuştur. Kore’deki doktora programları 1978’de Yonsei Üniversitesi’nde başladı ve 1970’lerde 2’ye,

1980'lerde 5'e ve 2007'de 21'e yükseldi. 1980'lerde 69 olan doktoralı hemşire sayısı 2006'da 1058'e yükselmiştir (14).

Hollanda

Kadın Sağlığı Hemşireleri (WHNP), menarştan hayatlarının geri kalanına kadar kadınlara özgü koşullar için bakım ve erkekler için üreme sağlığı bakımı sağlamaya odaklanır. Uzmanlar, çeşitli ayakta tedavi ve akut bakım ortamlarında kapsamlı bakım sağlanmasında liderlik ve işbirliği sağlar. Hemşirelik bitirdikten sonra doktora programına girmeye hak kazanır. Doktora program süresi minimum beş yıl ve kadın sağlığı hemşireliği programı bulunmaktadır. Hollanda'da verilen doktora program eğitimi Amerika ile benzer olup DNP ve DSN dereceleri bulunmaktadır ve kriterleri karşılayan Kadın Sağlığı Hemşireleri çift dal derecesine sahip olmaktadır.

Almanya

Hemşirelikte yüksek lisans derecesi, Yetişkin-Gerontoloji Hemşireliği, Aile Hemşireliği, Pediatri Hemşireliği, Psikiyatrik Ruh Sağlığı Hemşireliği ve Kadın Sağlığı Hemşireliği ve Yeni doğan Hemşireliği de alanı da dahil olmak üzere yüksek lisans derecesi bulunmaktadır.

Almanya'da Kadın Sağlığı Hemşireliği doktora programı bulunmaktadır. Doktora derecesi Hemşirelik Pratiği Doktoru (DNP)'dir. Kadın sağlığı hemşireleri pratisyenleri, kadınların ortak birinci basamak jinekolojik olmayan problemleri, jinekolojik bakımı, erkek cinsel sağlığı ve normal ve yüksek riskli doğum öncesi ve doğum sonrası bakımın sağlığının teşviki bakımında kanıta dayalı değerlendirme tedavisi ve yönetimi sağlar.

Ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği

Kadın Sağlığı Hemşireliğinin amacı; kadının yaşam dönemi boyunca sağlığını korumasını ve yükseltmesine yardımcı olmak, gebelik, doğum ve lohusalık sürecinde anne ve bebeği risklerden korumak, sağlığı korumak ve hastalık durumunda tedaviye yardımcı olup iyileşme sürecine yardımcı olmak, gerekli rehabilitasyonunu sağlamak, yaşam kalitesini yükseltmektir.

ABD Kadın Sağlığı Obstetrik ve Yenidoğan Hemşireleri Derneği (AWHONN) 2019 yılında Kadın Sağlığı Hemşireliğinin bakım standartlarını şu şekil belirlemiştir:

- Kadın ve yeni doğan sağlığı ile ilgili veri toplamak ve değerlendirmek,
- Belirlenen veriler doğrultusunda analiz yapmak,
- Soruçları tanımlamak,
- Bakım planı geliştirmek,
- Koordineli bakım doğrultusunda sağlığı korumak, sürdürmek, onarmak,

-Beklenen sonuçlarla ilgili olarak müdahalelerin niteliğini değerlendirmek,

-Hemşirelik uygulamalarının kalitesini, güvenliğini ve etkinliğini iyileştirici önlemler almak,

-Mevcut kanıta dayalı uygulamayı yansıtan bilgi ve yeterlilikleri edinmek ve sürdürmek,

-Güvenli ve etkili bakım sağlamak için kadınlar, aileler, sağlık hizmet sağlayıcıları ve toplumla iş birliği ve iletişim halinde olmak,

-Kadın Sağlığı Hemşireliği rolleri doğrultusunda, sağlık profesyonellerine rol model, danışmanlık ve araştırmacı olarak hizmet vermektir(17).

WHO, ABD Kadın Sağlığı Obstetrik ve Yenidoğan Hemşireleri Derneği (AWHONN) ve Ulusal Kadın Sağlığı Hemşireliği Derneği (NPWH) önerilerine göre, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği, tüm yaşam boyunca kadınlara bütüncül bakım sağlamak, hastalığın oluşumuna engel olmak, sağlığı korumak ve gelişimini sağlamak amacı ile eğitim, danışmanlık, kanıta dayalı profesyonel bakım sağlama, bilimsel bilgi üretme, bakım maliyetini azaltmak ve memnuniyeti artırma görevini üstlenmektedir (18). Ülkemizde Doğum ve Kadın sağlığı hastalıkları hemşireliği; hemşirelik eğitiminden sonra yüksek lisans programıyla edinilen bir uzmanlık alanıdır (19).

Ülkemizde Kadın Sağlığı Alanında 702 kadın sağlığı hemşireliği ile ilgili derslerin yürütülmesini sağlayan toplam 702 akademik personelin evren oluşturduğu 165 kişiyle yapılan çalışmada %45,5'i Yüksek lisansını ve %52,1'i doktorasını Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliğinde, %18,8 yüksek lisansını ve %8,5'i doktorasını ebelikte yapmışlardır. %12,1'i KS Hemşireliğinde, %1,2'si Ebelikte Doçent olmuştur. Bu sayılar ülkemizde Kadın Sağlığı Hemşireliği alanında hizmet sunan akademik insan gücünün günden güne iyileşmeye doğru gittiğini göstermektedir(20).

2011 yılında düzenlenen Hemşirelik Yönetmeliğine göre Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği nin görevleri:

KADIN SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

Görev, yetki ve sorumluluklar

Hemşirenin genel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;

- Çiftlere, gebelik öncesi eğitim ve danışmanlığını yapar.
- Kadının gebelik dönemine özgü bakım ve izlemlerini yapar.
- Gebelikte gelişebilen riskli durumları erken dönemde fark eder ve önerilen tedavileri uygular ve gerektiğinde sevk eder.
- Doğumun uygun koşullarda yapılması için hastayı yönlendirir.
- Doğum eylemiyle ilgili normalden sapmaları izler ve bildirir.

- e) Yeni doğan bebeğin bakımını ve muayenesini yapar.
- f) Erken ve geç lohusalık döneminde anne ve yeni doğan bakımını yapar.
- g) Ana çocuk sağlığının korunup geliştirilmesinde kadına eğitim ve danışmanlık yapar. (aile planlaması danışmanlığı, emzirme danışmanlığı, sağlıklı cinsel yaşam, genetik hastalık riski taşıyan ailelere danışmanlık, periyodik jinekolojik ve meme kontrolü, pap smear vb. testler için yol gösterir ve yardımcı olur) (Hemşirelik Yönetmeliği 2011).

Ülkemizde 2011 yönetmeliğine bakıldığında bu alandan mezun olmuş bireyler, uzmanlığını aldığı alan ile uyumlu bilgi ve becerilerin uygulanması, danışmanlık ve eğitim programlarının uygulanması ve değerlendirilmesi gibi rollerde düzenlemeler yapılmıştır. Bunlara ilaveten kritik durumların yaşandığı tıbbi tanı ve tedavi işlemlerinde karar verilmesi, danışmanlık yapılması, hemşirelere mesleki gelişim doğrultusunda yardımcı olunması, çalışılan kurumda etik kurullarda görev alınması yönünde getirilen yeni düzenlemeler ile yüksek lisans mezunlarının rol ve sorumlulukları genişletilmiştir (11).

Kadın sağlığı hemşireliği rol ve sorumluluklarına bakıldığında yaşam boyu gebelik, doğum, postpartum, yeni doğan bakıma yönelik kapsamlı ve bütüncül bakım sağlamak olduğu görülmektedir. Birçok dezavantajlı kadın için, eğitim ve faaliyet etkinlikleri ile katılımlarını kolaylaştırarak kadın merkezli bakım sağlamaktadır. Kadın yaşam süresinin artması ve jinekolojik hastalıkların artması kadın sağlığı hemşireliğinde özel alanları gündeme getirmektedir. Fakat ülkemizde tarama, tanılama, uygulama, cinsel yolla bulaşan hastalıklara, menopoz, infertilite, jinekolojik kanser gibi dönemlere yönelik herhangi bir düzenlemenin olmadığı görülmektedir. Kadın Sağlığı Hemşireliği unvanını aldıktan sonra branşlaşmayı destekleyecek yönetmeliklerin olması gereklidir. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi uzman hemşirelerin rol ve sorumlulukların yeniden düzenlenmesi, geliştirilmesi ve özel alanların yasal düzenlemelerle desteklenmesi gerekmektedir.

KAYNAK

- 1.Nazik, E., & Arslan, S. (2014). Hemşirelik mesleğinin geleceği: öğrencilerin beklentileri. *Bozok Tıp Dergisi*, 4(1), 33-40.
- 2.World Health Organization. (2003). WHO Europe occupational health nursing curriculum, WHO European strategy for continuing education for nurses and midwives 2003. Denmark.
- 3.Özpulat, F. (2016). A Comparative Approach With Some Country Examples: How Can The Nursing Education Standarts Be Provided In Turkey. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 50-58.
- 4.World Health Organization. (2009). Global standards for the initial education of professional nurses and midwives. WHO Regional Office for Europe. Geneva 27. Switzerland.

5.Özpulat, F. (2016). A Comparative Approach With Some Country Examples: How Can The Nursing Education Standarts Be Provided In Turkey. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 50-58.

6.Hemşirelik Yönetmeliği: 19 Nisan 2011 (2011).

7. Çınar, N., & Altun, I. (2010). Nursing in Turkey: its advances and challenges. *Revista Eletrônica de Enfermagem [Internet]*, 12, 233-234.

8.Mokhtari Nouri, J., Sajadi, S. A., & Rajai, N. (2017). Comparison of the Curricula of Master of Science in Nursing (MScN) Programs in Iran and Japan: A descriptive comparative study. *Strides in Development of Medical Education*, 14(2).

9. <https://www.nurse.or.jp/jna/english/> erişim tarihi: Mart 2021

10.Güngör, İ. (2013). Kadın Sağlığı Hemşirelerinin Rol Yetki ve Sorumluluklarının Uluslararası Düzeyde İrdelenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(1), 49-56.

11.Özkan, H. A., Özbek, Ş., & Bursa, A. G. Küreselleşen Sağlık ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2(2), 46-57.

12.Meran, H. E. P., & Şahin, N. H. (2014). Kadın Sağlığı Alanında Uzman Hemşirelik Eğitimi Ve Uzman Hemşirelik Rollerini: Amerika Birleşik Devletleri Örneği. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 1-14.

13.Liu, Y., Rodcumdee, B., Jiang, P., & Sha, L. Y. (2015). Nursing education in the United States, Thailand, and China: literature review. *Journal of Nursing Education and Practice*, 5(7), 100-108.

14.Lambert, V. A., Lambert, C. E., Daly, J., Davidson, P. M., Kunaviktikul, W., & Shin, K. R. (2004). Nursing education on women's health care in Australia, Japan, South Korea, and Thailand. *Journal of Transcultural Nursing*, 15(1), 44-53.

15.Zabalegui, A., & Cabrera, E. (2009). New nursing education structure in Spain. *Nurse education today*, 29(5), 500-504.

16.Kim, M. J., McKenna, H. P., & Ketefian, S. (2006). Global quality criteria, standards, and indicators for doctoral programs in nursing; literature review and guideline development. *International journal of nursing studies*, 43(4), 477-489.

17.Alden, K. R., Lowdermilk, D. L., Cashion, M. C., & Perry, S. E. (2013). *Maternity and women's health care-E-book*. Elsevier Health Sciences.

18. Arslan Özkan H. (Ed) (2019) Kadın Sağlığı ve Hastalıkları 1. Baskı Ankara.

19.Karaçam, Z., & Eroğlu, K. (2019). Hemşirelik ve Ebelik: Görev, Yetki ve Sorumluluklardaki Benzerlik ve Farklılıklar. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 9(2), 211-227.

20.Şahin, N. H., & Özkan, H. A. (2018). Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi Özel Sayısı-Journal Of Women's Health Nursing Special Issue. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 1*(Özel Sayı (Special Issue) 1), 1-584.